

P

Participació > Opinió | Anàlisi | Entre Tots

La tribuna

José Manuel Pérez Tornero

Un pla burocràtic i continuista

En el programa d'acció per la democràcia del Govern, posat en marxa recentment, no hi ha signes ni d'intervencionisme ni de reformisme. És, sobretot, poc ambiciós

Leonard Beard

L'escàndol i l'alarma davant la desinformació i les notícies falses no responen al rebuig de la mentida. De fet, els polítics sempre han pres moltes llicències respecte a la veritat i a les seves pròpies promeses. Més aviat procedeix de la crisi de la doctrina sobre la societat de la informació en què la Unió Europea ha basat bona part de les seves polítiques.

Aquesta doctrina va mitificar la producció d'informació, pensant que milloraria mecànicament l'economia i la democràcia. Només es va ocupar d'infraestructures i de connectivitat. No va reparar en la importància de filtres i mediacions, ni va atendre la qualitat de la informació. Això sí, va aconseguir que –després de la caiguda del mur de Berlín i aprofitant els vents de la globalització– es formés un consens transversal al voltant de l'*informacionisme*, que estava destinat a substituir el clàssic enfrontament entre esquerra i dreta.

Aquesta doctrina, però, ha fallat. Després de trenta anys de polítiques informacionistes, la productivitat europea es manté estancada, la prosperitat no ha augmentat i la nostra democràcia és avui més feble. Per si no fos prou, l'avenç tecnològic de la Xina i els Estats Units està deixant Europa gairebé en fora de joc.

No estem, doncs, davant una fallada accidental (i esmenable) de l'entramat comunicacional, sinó davant un problema estructural, que afecta la lògica profunda del sistema.

És en aquest context en què cal situar el controvertit pla d'acció per la democràcia del Govern, posat en marxa recentment. ¿És una intervenció ideològica? ¿Proposa cap reforma? ¿O deixa les coses com estan?

Cal reconèixer que és burocràtic i continuista. Malgrat que ha suscitat tanta polèmica, en aquest pla no hi ha signes ni d'intervencionisme (com pretén l'oposició) ni de reformisme (com pretén el Govern). És, sobretot, poc ambiciós.

Aborda dues qüestions: transparència governamental i mitjans. En totes dues, però, preval l'*statu quo*. Respecte a la primera, només proposa avançar en la iniciativa de govern obert de l'ONU –objectius de desenvolupament sostenible–; o sigui, buscar l'honestat i la transparència de l'administració.

ció. A això hi afegeix qüestions tan òbvies com que la publicitat institucional de l'Executiu es basi en criteris objectius i que els debats electorals es regulin.

Sobre els mitjans, tampoc res de revolucionari: continuisme burocràtic amb el reglament europeu sobre la llibertat dels mitjans de comunicació i actualització d'algunes lleis ja vigents. Així, proposa augmentar la informació tant sobre la propietat dels mitjans –que, per cert, ja era accessible consultant el registre comercial– com sobre el finançament de les empreses mediàtiques i, de passada, actualitzar alguns dels drets que permeten l'empoderament dels ciutadans (rectificació) i els periodistes (secret professional).

¿Hi ha cap proposta de reforma? Cap, tan sols un lleuger canvi de to. Si fins ara les polítiques mediàtiques se centraven en infraestructures i connectivitat, ara s'emfatitza la transparència i la qualitat de la informació. Si abans mitificaven el lliure flux de la informació (vella doctrina dels EUA), avui parlen,

com a compensació, d'empoderar els ciutadans i periodistes.

¿Què és el que es troba a faltar? Bàsicament, una visió estratègica de futur i un autèntic esperit de reforma.

De fet, afrontar la millora de l'esfera pública –i no només esmentar-la– exigeix una reforma profunda en molts aspectes del nostre ecosistema mediàtic. A saber, entre d'altres: regular (i fiscalitzar) les xarxes socials i les grans tecnològiques; reduir l'abús de posició dominant d'algunes multinacionals mediàtiques; defensar, de veritat, la independència periodística i la dels mitjans públics; garantir la sostenibilitat del periodisme de qualitat com a bé cultural; emparar els drets ciutadans davant una mediatització cada vegada més invasiva i irrespectuosa; lluitar contra el tecnofeudalisme i l'imperialisme tecnològic.

Sobretot, però, exigeix emprendre una profunda reforma que garanteixi l'alfabetització mediàtica de la ciutadania. ¡I això són ja paraules majors! ■

Afrontar una millora de l'esfera pública requereix, sobretot, emprendre una profunda reforma que garanteixi l'alfabetització mediàtica de la ciutadania. Paraules majors

■ José Manuel Pérez Tornero és catedràtic de la UAB i expresident de la Corporació de Radiotelevisió Espanyola